

LUCY
SMITHs
BARNERETTIGHETSDAG

PROGRAM 2017

22. november kl. 09.30–14.30

Gamle Festsal

Universitetet i Oslo

Velkommen

De fleste barn i Norge har heldigvis gode forutsetninger for å utvikle sitt potensiale. Men hva skjer hvis barnet mangler grunnleggende forutsetninger, som trygghet og omsorg? Hvilke følger kan det ha for barnets utvikling? Hva gjør det med et barn å bli utsatt for vold i hjemmet, eller å leve med foreldres rusmisbruk? Og hva skal vi gjøre når presset mot ungdom blir så stort at de blir syke av det?

Tema for årets Lucy Smiths barnerettighetsdag er barnets rett til utvikling. Det er både en selvstendig rettighet, og viktig for tolkningen av de andre rettighetene i barnekonvensjonen.

De grunnleggende forutsetningene for utvikling legges når barnet er 0-3 år, gjennom trygghet,

omsorg og utvikling av «jeg-et» ved positiv bekreftelse. Svikter disse forutsetningene, er det vanskelig å rette det opp siden. Utdanning og god helse er også grunnleggende, og i ungdomstiden legges et viktig grunnlag for utviklingen av et menneske.

FNs barnekonvensjon artikkel 6 (2) handler om statens plikt til å legge til rette for barnets utvikling. Denne rettigheten er spesiell for barnekonvensjonen, fordi ingen fase i livet kan måle seg med utviklingen i barndommen.

Retten til utvikling har vært ganske usynlig i Norge. Det bør den ikke være. For et land som satser på å gi barn gode oppvekstvilkår, og som ønsker å oppfylle barns rettigheter, er statens bidrag til å gi barn en best mulig utvikling en helt grunnleggende rettighet.

LUCY SMITH

Lucy Smith (1934–2013) var barnerettens mor i Norge, og hadde et livslangt engasjement for barns rettigheter. Hun er godt kjent som den første kvinnelige rektoren ved Universitetet i Oslo, men hennes engasjement strakte seg langt utover dette. I 2003 ble hun Norges første medlem av FNs barnekomité, og i årene 2003–2009 arbeidet hun i komiteen for barns rettigheter over hele verden.

I sin rettsvitenskapelige virksomhet løftet Lucy Smith fram barnets beste som et rettsprinsipp i norsk og nordisk rettsvitenskap. Hun ble tildelt Redd Barnas rettighetspris i 2013.

Lucy var fremsynt. Hun har bidratt til flere store fremskritt for å styrke barns rettsvern og for å beskytte barn mot vold og overgrep. I 1978 var hun en av initiativtakerne til at valgfaget barnerett ble opprettet på jusstudiet.

Lucy Smith var en stor inspirasjon for mange. Gjennom Lucy Smiths barnerettighetsdag ønsker vi å videreføre hennes viktige arbeid for barns rettigheter.

ARTIKKEL 6 – RETT TIL LIV OG UTVIKLING

Staten plikter så langt som mulig å sørge for at barn overlever og får utvikle seg.

FNS KONVENSJON OM BARNETS RETTIGHETER, KORTVERSJON

ARTICLE 6 – A RIGHT TO LIFE

- 1. States Parties recognize that every child has the inherent right to life.*
- 2. States Parties shall ensure to the maximum extent possible the survival and development of the child.*

THE UN CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD

Foajeen åpner klokken **09.30**

Ordstyrer Kirsten Sandberg, professor ved Institutt for offentlig rett, UiO

10.00–10.05 Velkommen

John Asland, professor ved
Institutt for privatrett, UiO

DEL 1: RETT TIL UTVIKLING

10.05–10.15 *Erfaringer fra en ung ekspert*

Anders Torp

10.15–10.25 *Barns rett til utvikling i Norge*

Solveig Horne,
barne- og likestillingsminister

10.25–10.40 *FNs barnekonvensjon artikkel 6*

Elin Saga Kjørholt, seniorrådgiver
hos Barneombudet

10.40–10.55 *Barns rettigheter og levekår
i kompetansesamfunnet*

Ivar Frønes, prof. em, seniorforsker ved
Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge

DEL 2: GOD OMSORGS BETYDNING FOR BARNES UTVIKLING

10.55–11.10 *Betydningen av tidlig omsorg*

Anne Kristine Bergem,
spesialist i psykiatri

11.10–11.25 *Hva gjør vold med utvikling av barnehjernen?*

Dag Nordanger, doktor i psykologi og
psykologspesialist, RVTS Vest

11.25–11.40 *Konsekvenser av å vokse opp med foreldres misbruk*

Mette Norman, familieterapeut og
klinisk sosionom, Blå Kors Kompasset

11.40–12.25

Lunsj i Frokostkjelleren

DEL 3 – OMSORGSSVIKT, RUS OG VOLD – KONSEKVENSER OG TILTAK

12.25–12.35

Konsekvenser av vold – for barnet og samfunnet Anne Lindboe, barneombud

12.35–12.50

Hvilke tiltak kan hjelpe familiene?

Øivin Christiansen, prosjektleder ved RKBV Vest

12.50–13.05

Pålegg om hjelpetiltak – erfaringer så langt

Bjørn André Jorang, fagansvarlig ved juridisk kontor, Barne- og familieetaten i Oslo kommune

13.05–13.25

Sofadialog – hva bør vi gjøre?

Samtalen ledes av barneombud Anne Lindboe

DEL 4 – UNGDOM OG PRESS

13.25–13.40

Forskerperspektiv på «Generasjon prestasjon»

Ingunn Eriksen, leder for prosjektet «Stress og press blant unge i dag», NOVA

13.40–13.50

Livsmestring i skolen

Cecilie Prebensen, prosjektleder i LNU

13.50–14.20

Sofadialog – hva bør vi gjøre?

Samtalen ledes av Rode Hegstad, leder i LNU

14.20–14.30

Avslutning

Inga Bostad, direktør ved Norsk senter for menneskerettigheter, UiO

DEL 1

Anders Torp er en stemme i norsk offentlighet for barn som opplever rettighetsbrudd i religiøse miljøer. Hans oppveksthistorie som pastorsønn i en fundamentalistisk, radikal og ekstrem menighet har skapt riksdekkende debatt.

I 2016 ble historien hans fortalt i dokumentarboken «Jesussoldaten – gutten som skulle vinne landet for Gud».

Elin Saga Kjørholt er fagrådgiver hos Barneombudet på tema vold og seksuelle overgrep mot barn. Elin er utdannet jurist og har erfaring fra barnevern, utlendingsfeltet, frivillig organisasjoner og Universitetet i Oslo, og har også jobbet med barns rettigheter i internasjonale operasjoner. Elin er en av redaktørene for boka «Barnekonvensjonen – barns rettigheter i Norge», hvor hun også er forfatter av kapittelet om barnets rett til utvikling.

Ivar Frønes er professor emeritus ved Institutt for sosiologi og human geografi, Universitetet i Oslo, og seniorforsker ved Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge. Ivars vitenskapelige arbeid dekker ulike fagområder med vekt på kulturstudier, familiesosiologi, livsforløpsanalyse og barndoms- og ungdomssosiologi.

DEL 2

Anne Kristine Bergem, lege, spesialist i psykiatri med mange års erfaring fra psykisk helsevern og ledelse. Anne Kristine har de siste årene arbeidet både som fagrådgiver i Rådet for psykisk helse, blant annet med psykisk helse hos barn og unge og har også arbeidet i årene 2013-2017 i «BarnsBeste - nasjonalt kompetansenettverk for barn som pårørende». Nå driver hun podcasten «Pia og psyken» sammen med journalist Pia Pedersen. Er fra 1. oktober PhD-stipendiat ved Nord universitet med prosjektet «Barnets beste».

Dag Ø. Nordanger er psykologspesialist ved Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging – region vest (RVTS Vest) og har en bistilling som professor ved Høyskolen på Vestlandet.

Han har vært en nøkkelperson i Norge for fagutviklingen som de senere år har skjedd rundt forståelsen av utviklingstraumatiserte barns behov.

Mette Norman er avdelingsleder ved Blå Kors Kompasset i Oslo. Kompasset er et rådgivnings- og terapitilbud til unge i alderen 14-35 år som har vokst opp med foreldre som har alkohol- eller andre

rusproblemer. Mette er utdannet klinisk sosionom og familierapeut og har erfaring fra Velferdsetaten og Kompetansesenter rus i Oslo kommune.

DEL 3

Øivin Christiansen er forsker II ved Regionalt kunnskapssenter for barn og unge, RKBU Vest, Uni Research Helse. Han er utdannet sosionom

og har erfaring fra kommunalt barnevernsarbeid. Arbeidet som utføres i disse tjenestene står i sentrum for hans forskningsinteresser, og han har særlig vært opptatt av prosesser og

samhandling knyttet til barnevernets ulike beslutninger og deres iverksettelse og oppfølging av tiltak. Han ledet det nasjonale forskningsprosjektet om hjelpetiltak som ble avsluttet i 2015.

Bjørn-André Jorang er fagansvarlig jurist ved Juridisk kontor ved Barne- og familieetaten i Oslo kommune.

Han har prosedert en rekke barnevernssaker for fylkesnemnda i Oslo

og Akershus og har utstrakt kontakt med samtlige barneverntjenester i Oslo kommune.

DEL 4

Ingunn Eriksen er forsker II ved NOVA, seksjon for forskning om ungdom, skole og ungdomskultur. Hennes forskningsinteresser inkluderer ungdoms

jevnalderrelasjoner, betydningen av etnisitet og kjønn i unges liv, psykisk helse, skolemiljø og mobbing. Hun er leder av prosjektet og forskergruppen om stress og press blant unge i dag ved NOVA.

Cecilie Prebensen er rådgiver i LNU og tidligere prosjektleder for Livsmestring i skolen. Hun har jobbet mye med tema stress og press og hvordan det påvirker barn og unges livskvalitet og mestring.

Cecilie har jobbet med design av mulige løsninger for hvordan ungdom kan håndtere stress og press i hverdagen, både som del av sitt arbeid i LNU og som fagrådgiver i Kronprinsparets Fond.

Rode Hegstad er styreleder i Landsrådet for Norges Barne- og Ungdomsorganisasjoner. Hun går profesjonsstudiet i psykologi ved UiO, men har for tiden permisjon for å

være styreleder på heltid. Rode har jobbet mye med tematikken stress og press blant unge. Hun har blant annet vært en del av prosjektet «Livsmestring i skolen» hos LNU og vært forskningsassistent hos NOVA.

Øystein Kolstad Kvalø er leder i Press, Redd Barnas ungdomsorganisasjon. Press jobber med barns rettigheter, og har i flere år jobbet med krysspresset unge møter i samfunnet. Høsten 2017 jobber

Press med et eget forskningsprosjekt om kroppspress og hvordan det påvirker ungdoms selvbilde og selvfølelse. Hvert år deler de ut prisen «Gullbarbie» til reklame- eller medieaktøren som er «best på å få ungdom til å føle seg verst».

Mawra Mahmood er leder av Røde Kors Ungdom i Norge og sitter i styret til Kronsprinsparets Fond. Røde Kors Ungdom har hatt en holdningsskapende kampanje, «Press Pause», om ungdoms behov for pause i hverdag fra stress og prestasjonsjag,

og behovet for å bli akseptert for den man er. Organisasjonen jobber også med å skape inkluderende arenaer for ungdom og har i år en egen kampanje med tema «Vær litt kompis».

Live Tronstad er nestleder i Elevorganisasjonen. Elevorganisasjonen har stått hardt i kampen mot en utilpasset puggeskole som resulterer i en ungdomsgenerasjon som blir pålagt et stort press og sliter med stress. Live har vært involvert i arbeidet med fagfornyelsen som skal sette større fokus på å ha elevene som mennesker i sentrum, og at dannelse er vel så viktig som utdanning.

ORDSTYRER

Kirsten Sandberg er ved professor Universitet i Oslo, der hun har barnerett som sitt spesialfelt. Hun ble i 2011 valgt til medlem av FNs komité for barns rettigheter og ledet komiteen i perioden 2013-2015. Hun er siden gjenvalgt som medlem for 2015-2019. Kirsten er også en av redaktørene og forfatterne bak boka

«Barnekonvensjonen – barns rettigheter i Norge».

John Asland har tidligere praksis som advokatfullmektig i advokatfirmaet BA-HR, konstituert lagdommer i Borgarting lagmannsrett og rådgiver og seniorrådgiver i Justisdepartementets lovavdeling. Han ble PhD i 2008 og er nå professor og nestleder ved Institutt for privatrett.

Inga Bostad er professor i filosofi og direktør for Norsk senter for menneskerettigheter, Universitetet i Oslo. Bostad har vært prorektor og viserektor ved UiO og er også professor 2 ved Arkitektur - og designhøgskolen i Oslo. Inga har skrevet en rekke bøker innen filosofi, pedagogikk og etikk.

Anne Lindboe ble utnevnt som barneombud i 2012. Hun er lege og utdannet spesialist i barnesykdommer. Hun har også en MBA i økonomisk styring og ledelse ved Norges Handelshøgskole. Hun har erfaring som overlege ved Statens Barnehus i Oslo og som forsker ved Folkehelseinstituttet.

Takk til Jazzlabben for tonefølge i lunsjen. Jazzlabben er et talentutviklingsprogram i jazz-improvisasjon på Edvard Munch videregående skole. I Jazzlabben lærer elevene teknikker for å øve seg på improvisasjon gjennom øvelser i felleskap. De bygger repertoar i fellesskap. De forsker på egen utvikling og eget uttrykk. Jazzlabben ledes av Andreas Berg, lærer ved Edvard Munch videregående skole.

Takk til Blomsterbinderlinja på Edvard Munch videregående skole for flotte blomstergaver til innledere og blomsteroppsats i Gamle Festsal. Linja ledes av Erik Kørpe.

Takk til bidragsyterne til rapporten «Kidza har rett!», en rapport hvor barn og unge selv har fått si hvordan de mener statusen er for barn og unges rettigheter i Norge. Takk for at vi fikk låne tegninger og sitater fra rapporten.

Medlemmer av fagutvalget:

Kirsten Sandberg
professor ved Institutt for
offentlig rett og medlem av
FNs barnekomité

Frøydys Heyerdahl
seniorrådgiver i
Sekretariatet for
konfliktrådene

John Asland
professor ved Institutt
for privatrett

Elin Saga Kjørholt
seniorrådgiver hos
Barneombudet

Inga Bostad
professor og direktør
ved Norsk senter for
menneskerettigheter

Med Lucy Smiths barnerettighetsdag ønsker vi å lage en møteplass for dem som er interessert i barn og unges rettigheter. Uansett om du er akademiker, beslutningstager, praktiker eller student.

Barnerettighetsdagen skal gi deg et enda mer bevisst forhold til barnekonvensjonen, slik at du kan gjøre en forskjell for barn og unge i ditt arbeid .

Lucy Smiths barnerettighetsdag arrangeres av Institutt for privatrett, Institutt for offentlig rett og Norsk senter for menneskerettigheter ved Universitetet i Oslo, i samarbeid med Barneombudet.

Det er fjerde året dagen arrangeres. Tidligere tema har vært barnekonvensjonens artikkel 2 om beskyttelse mot diskriminering (2016), artikkel 3 om barnets beste som et grunnleggende hensyn i alle saker som omhandler barn (2015), og barnekonvensjonens artikkel 12 om barns rett til å delta og bli hørt (2014).

I 2017 er det Institutt for privatrett som er hovedansvarlig for barnerettighetsdagen. Et faglig utvalg bestående av representanter for de fire arrangørene, samt én ekstern deltaker, har bistått i utformingen av programmet.

www.barnereettighetsdagen.no

BARNEOMBUDET

UiO : **Norsk senter for menneskerettigheter**
Det juridiske fakultet

UiO : **Institutt for offentlig rett**
Det juridiske fakultet

UiO : **Institutt for privatrett**
Det juridiske fakultet